

Höstraps – utsädesmängd, såsteknik

Av Gunilla Larsson, Svensk Raps AB

I de odlingsområden där övervintringen för höstraps är något osäker är det inte ovanligt att man avstår från kemisk ogräsbekämpning på hösten. Att så höstrapsen med stort radavstånd och sedan utnyttja radhackning i stället för kemisk ogräsbekämpning är därför ett alternativ som kan vara intressant i dessa områden.

I försöksserien OS 181 har en hybridsort (Kronos eller Status) i tre led med olika radavstånd och utsädesmängd jämförts. Väderstad Rapid använts för sådd av alla försöksled.

Utsädesmängderna är 80 grobara frön/m² vid konv sådd samt 60 resp 30 grobara frön/m² vid 48 cm radavstånd. Det konventionellt sådda ledet har behandlats med 2,5 l Butisan S och de radsådda leden har radhackats två gånger på hösten och en gång på våren. Fyra försök har lagts ut årligen. Placeringen har varit i Östergötland (E), Västergötland (R) och Uppland (C) och Närke (T). Serien har skördats under 2 år (1 försök 2003 och 4 försök 2004). I tabell 1 redovisas samtliga fem försök som skördats under två år.

Tabell 1. Fröavkastning och råfettskörd i 5 försök 2003-2004.

	2003-2004, 5 försök				
	Fröskörd kg/ha	Fröskörd rel.tal	Råfett kg/ha	Råfett rel.tal	Oljehalt %
Konv sådd, 80 grob frön/m ²	3864	100	1628	100	46,1
48 cm radavst 60 grob frön/m ²	3746	97	1567	96	45,6
48 cm radavst 30 grob frön/m ²	3486	90	1465	90	45,9

Lägre fröavkastning men likvärdigt odlingsnetto

Skörderesultaten visar genomgående på en sänkt skörd vid ökat radavstånd, men sänkningen är dock ganska måttlig. Vid utsädesmängden 60 frön/m² är skördeminskningen endast 3 % och vid 30 frön/m² ca 10 %. En ekonomisk beräkning (se tabell 2) visar att utsädesmängden 60 frön/m² i kombination med radhackning är ett i stort sett lika bra alternativ som att göra en kemisk ogräsbekämpning med Butisan S. I beräkningen har använts ett fröpris på 1,90 och priset är också reglerat för oljehalt.

Planträkningarna som redovisas i tabell 3 visar att med ökat radavstånd ökar också övervintringsförmågan. Radhackning har den positiva effekten att den kupar upp lite jord kring plantan som skyddar för vinterns kyla.

Tabell 2. Odlingsnetto för kem bek resp radhackning.

	2003-2004, 5 försök				Netto kr/ha	Rel.tal
	Fröskörd kg/ha	Fröintäkt kr/ha	Uts.kostn kr/ha	Kostn kem.bek el radhackn kr/ha		
Konv sådd, 80 grob frön/m ²	3864	8044	875	1000	6169	100
48 cm radavst 60 grob frön/m ²	3746	7749	656	975	6118	99
48 cm radavst 30 grob frön/m ²	3486	7236	328	975	5933	96

Tabell 3. Planräkning höst och vår i OS 181, 5 försök 2003-2004.

	2003-2004, 5 försök		Övervintr %
	Plantor höst ant/m ²	Plantor vår ant/m ²	
Konv sådd, 80 grob frön/m ²	81	69	85
48 cm radavst 60 grob frön/m ²	44	37	84
48 cm radavst 30 grob frön/m ²	25	22	88